

11
1999

RABA INTERNETA V SLOVENIJI

CMI – Center za metodologijo in informatiko

FDV – Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

[http:// www.ris.org](http://www.ris.org), email: info@ris.org

Telekomunikacije -

mobilna telefonija, RIS 1999

**TELEKOMUNIKACJIE –
MOBILNA TELEFONIJA, RIS, 1999**

Metodologija

Prikazani rezultati temeljijo na telefonski anketi (n=982), ki je bila v septembru 1999 v celoti posvečena proučevanju informacijske tehnologije v gospodinjstvih.

Natančnost ocen

Ker gre za pri analizah v glavnem za ocenjevanje populacijskih deležev, lahko intervale zaupanja vsakič ocenimo kot

$P = p \pm se(p)$, kjer je $se(p) = \sqrt{p(1-p)/n}$.

Zaradi relativno majhnega vzorca so mnoge ocene razmeroma nenatančne. Posebej velja to za ocene, ki se nanašajo na skupine velikosti pod 30 enot.

Stopnje značilnosti in intervali niso bili posebej ocenjeni, zato velja upoštevati splošno priporočilo, da so povsem natančne - koeficient variacije, $CV = se(p)/p < 0.10$ - le ocene, ki se nanašajo na skupine uporabnikov z več kot na = 90 enot v vzorcu. Manjše skupine so ocenjene slabše ($CV \approx 1/\sqrt{n}$ a), pri velikostih manjših od na = 10 ($CV > 0.33$) pa so rezultati ilustrativni kvečjemu za rangiranje. Upoštevati velja, da lahko interval zaupanja ocenimo tudi s faktorjem ($1 \pm 2CV$).

Uteževanje

Opravljen je bila metoda *raking-a*, in to na osnovi populacijskih podatkov o starosti, izobrazbi, spolu, regiji, naselju in statusu. Poleg navedenih spremenljivk (margin) je bila pri raking-u upoštevana tudi interakcija spola in starosti ter izobrazbe in zaposlitvenega statusa. V vseh navedenih kontrolnih spremenljivkah se torej vzorec ujema s slovensko populacijo. Uteži, ki so bile prevelike, smo prisekali. Uteženi vzorec se tako v izbranih kontrolnih spremenljivkah ujema s populacijo. Za prilagoditev so bile tako uporabljene naslednje spremenljivke:

- izobrazba,
- starost,
- spol,
- regija.

Posedovanje mobilnega telefona v gospodinjstvu

Slaba polovica anketirancev je izjavila, da njihovo gospodinjstvo poseduje mobilni telefon. O posedovanju mobilne telefonije smo spraševali tudi v septembski anketi, podatki pa so primerljivi.

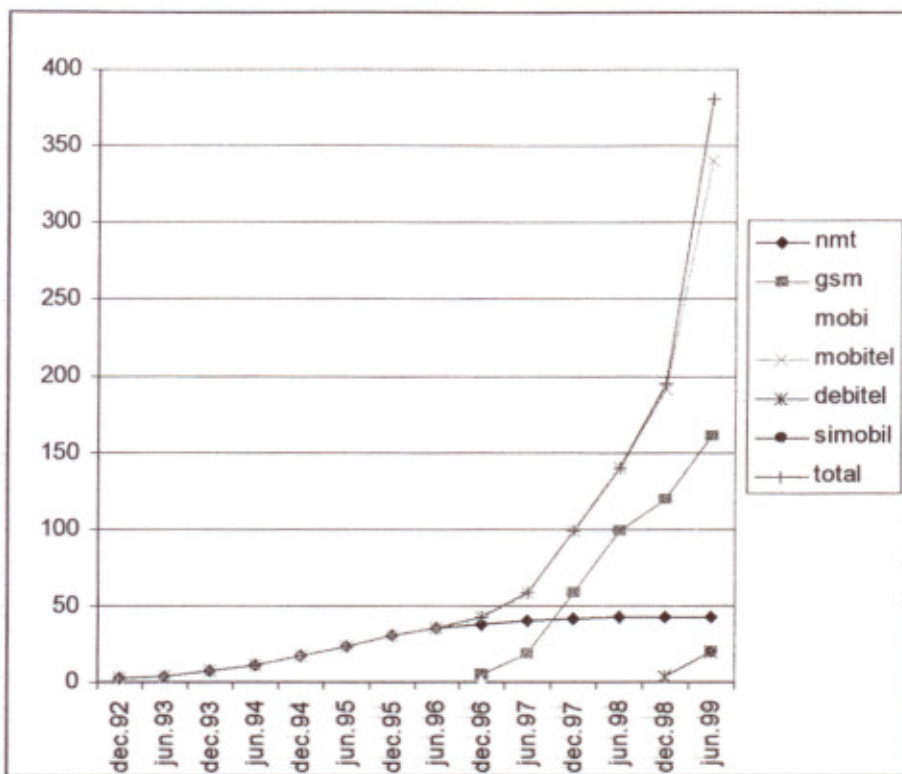
Izmed anketirancev, katerih gospodinjstva mobilni telefon posedujejo, jih dve tretjini (66.2 odstotka) v svojem prostem času mobilni telefon tudi osebno uporablja. Mobilni telefon tako uporablja slaba tretjina anketirancev.

Večina teh, ki mobilni telefon uporabljajo (71.5 odstotka), je tudi pretežnih uporabnikov oziroma lastnikov mobilnega telefona.

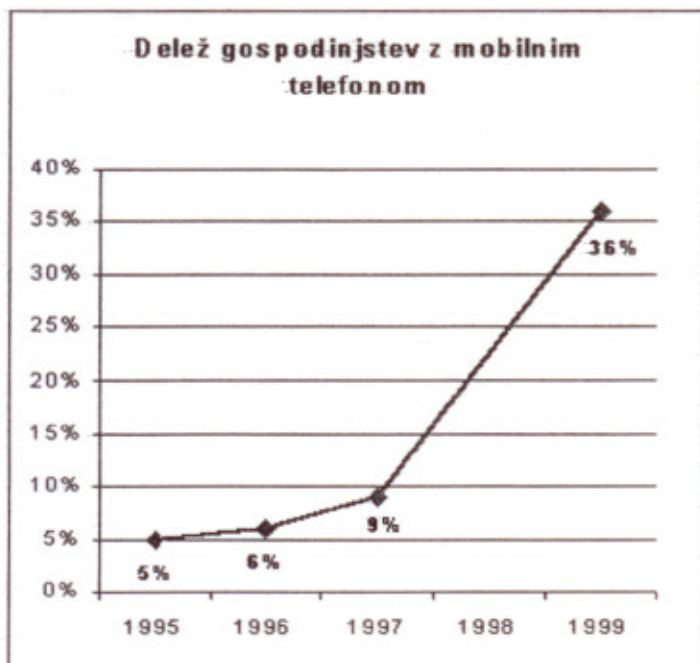
Po junijskih (starejših) podatkih Mediane, Branost, gledanost, poslušanost, 1999/2, je mobilni telefon posedovalo 27.3 odstotka slovenskih gospodinjstev, septembra 1998 pa je po podatkih ankete RIS98/II mobilni telefon posedovalo 19 odstotkov oseb v gospodinjstvu, 7 odstotkov oseb v gospodinjstvu pa je bilo glavnih uporabnikov mobilnega telefona.

Po podatkih SJM 99/1 je junija 1999 mobilni telefon v gospodinjstvu posedovalo 36.1 odstotka anketirancev. Izmed anketirancev, ki v gospodinjstvu posedujejo mobilni telefon, pa jih je 48.9 pretežnih uporabnikov mobilnega telefona. Glede na celotno populacijo je po podatkih SJM 99/1 pretežnih uporabnikov 17.6 odstotka, po podatkih naše raziskave pa je teh 18.1 odstotek.

Po podatkih Mobitela je bilo oktobra 1998 v Sloveniji 153.412 mobilnih telefonskih priključkov, od tega 42.778 Mobitel NMT in 110.634 Mobitel GSM.

Graf 1: Naraščanje in deleži števila naročnikov pri posameznih operaterjih, <http://www.ris.org>.

Graf 2: Naraščanje deleža gospodinjstev z mobilnim telefonom v Sloveniji, <http://www.ris.org>.

Izmed tistih anketirancev, katerih gospodinjstva mobilnega telefona še nimajo, jih dobra četrtina (28.1 odstotka) razmišlja o nakupu le-tega, izmed anketirancev, ki mobilni telefon že imajo v gospodinjstvu, pa jih dobrih 15 odstotkov razmišlja o nakupu dodatnega mobilnega telefona, slaba polovica slednjih (46.7 odstotka) pa razmišlja o izboru podjetja Mobitel za operaterja.

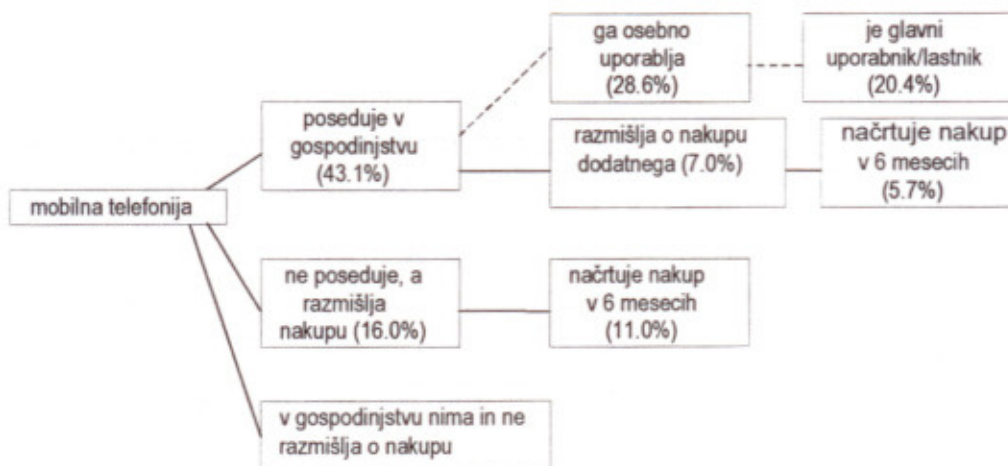
O nakupu dodatnega mobilnega telefona torej razmišlja dobrih 7 odstotkov vseh anketiranih, o nakupu prvega mobilnega telefona, pa razmišlja slabih 16 odstotkov anketiranih. Skupno torej o nakupu mobilnega telefona razmišlja okrog 23 odstotkov anketiranih.

Slabe tri četrtine obojih (72.9 odstotke vseh, ki razmišljajo nakupu novega ali dodatnega mobilnega telefona), namerava kupiti mobilni telefon v naslednjih šestih mesecih, kar pomeni, da v naslednjih šestih mesecih nakup mobilnega telefona načrtuje dobrih 16 odstotkov vseh anketiranih. Večina (58 odstotkov), jih namerava kupiti mobilni telefon zase osebno.

Od tistih uporabnikov, ki so pretežni uporabniki mobilnega telefona v gospodinjstvu, jih dodatni telefon večina (78.5 odstotka) namerava kupiti za druge, od tistih, ki pa niso pretežni uporabniki mobilnega telefona v gospodinjstvu, pa jih večina (85 odstotkov) namerava kupiti mobilni telefon zase.

Pripravljenost za nakup je med imetniki mobilnih telefonov večja kot med tistimi, kjer mobilnega telefona v gospodinjstvu še nimajo. Večina tistih (81.4 odstotka), ki razmišljajo o nakupu dodatnega mobilnega telefona, namerava le-tega kupiti v naslednjih šestih mesecih, med tistimi, ki nameravajo kupiti prvi mobilni telefon, pa jih je 68.9 odstotka takih, ki nakup načrtujejo v naslednjih šestih mesecih.

Stanje na področju mobilne telefonije

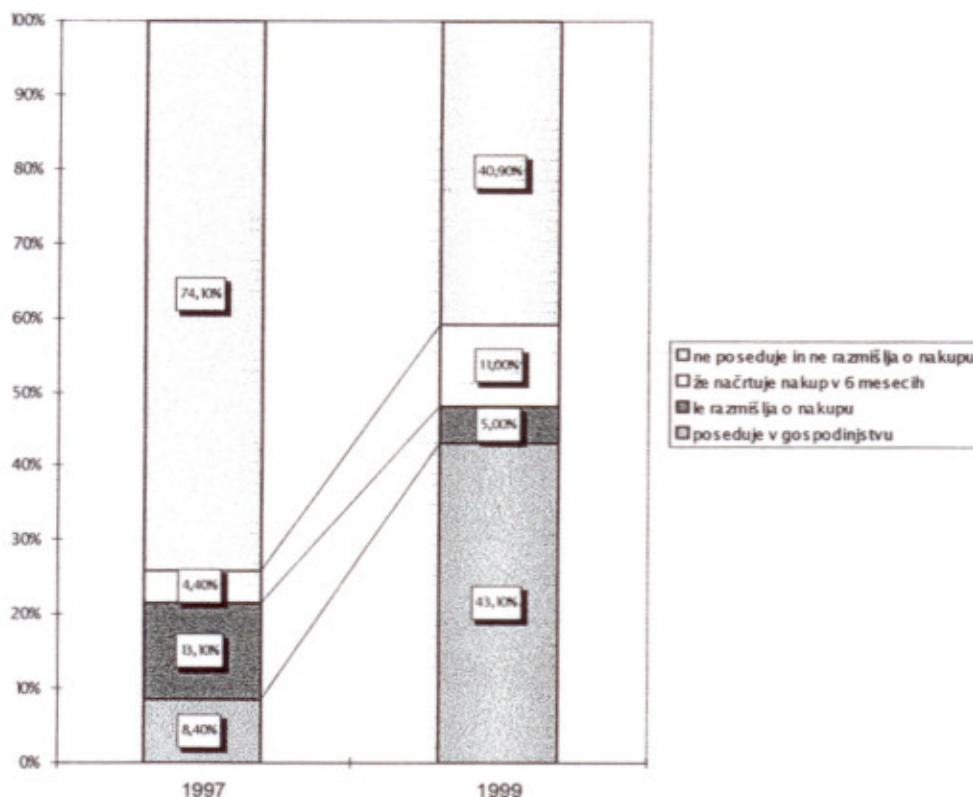

Slika 2: Stanje na področju mobilne telefonije jeseni leta 1999.

Primerjava stanja na področju mobilne telefonije 1999 - 1997

Podatke iz leta 1997 smo dobili iz aprilske ankete RIS97/1. V dveh letih je opaziti bistven porast posedovanja mobilne telefonije v gospodinjstvu, nakupne namere pa so praktično nespremenjene.

Stanje na področju mobilne telefonije

Graf 3: Primerjava stanja mobilne telefonije med leti 1997 in 1999.

Uporaba mobilne telefonije na delovnem mestu

O uporabi informacijskih tehnologij v službi oziroma na delovnem mestu smo spraševali anketirance, ki so zaposleni, oziroma opravljajo honorarno delo, to je tiste, ki so se pri vprašanju "Kakšen pa je vaš poklic?" uvrstili v eno izmed naslednjih kategorij: (1) manager, vodilni delavec, lastnik podjetja; (2) srednji manager, vodstveni delavec; (3) samostojni podjetnik, obrtnik; (4) samozaposleni strokovnjak, svobodni poklic; (5) zaposleni strokovnjak; (6) uradnik; (7) pisarniški delavec; (8) delavec (VKV, KV, NKV); (9) kmet; ali pa se se pri vprašanju "Ali opravljate kakšno honorarno delo?" uvrstili v kategorijo (1) da.

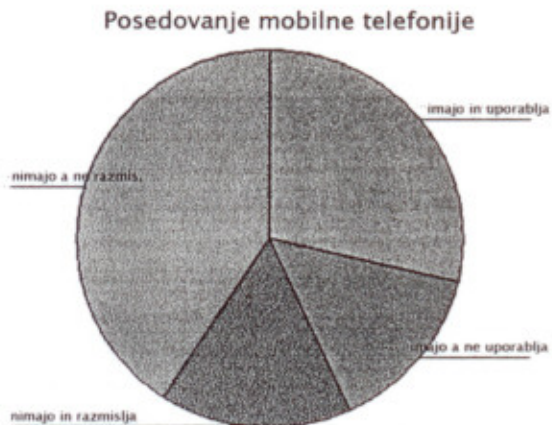
Mobilni telefon na delovnem mestu ali v službi uporablja dobra tretjina anketirancev.

Segmentacija

Segmentacijo smo naredili med štirimi kategorijami oseb: tistimi, ki mobilni telefon v gospodinjstvu imajo in ga osebno uporabljajo, tistimi, ki mobilni telefon v gospodinjstvu imajo in ga osebno ne uporabljajo, tistimi, ki mobilnega telefona v gospodinjstvu nimajo, a razmišljajo o nakupu ter tistimi, ki mobilnega telefona v gospodinjstvu nimajo in ne razmišljajo o nakupu le-tega. Velikosti posameznih skupin so podane v spodnji tabeli in grafu.

kategorija oseb	delež
imajo v gosp., in osebno uporabljajo	28,6 %
imajo v gosp., pa osebno ne uporabljajo	14,6 %
nimajo v gosp., in razmišljajo o nakupu	16,0 %
nimajo v gosp. in ne razmišljajo o nakupu	40,9 %

Tabela 1: Velikosti posameznih skupin uporabnikov in neuporabnikov mobilnih telefonov.

Graf 4: Velikosti posameznih skupin uporabnikov in neuporabnikov mobilnih telefonov.

Struktura ne/uporabnikov

Demografske značilnosti posamezne skupine ne/uporabnikov so razvidne iz spodnje tabele:

	imajo v gosp., in osebno uporablja	imajo v gosp., pa osebno ne uporablja	nimajo v gosp, in razmisljajo o nakupu	nimajo v gosp. in ne razmisljajo o nakupu
SPOL:				
moški	35,7%	9,3%	18,8%	36,2%
ženske	21,2%	19,9%	13,1%	45,8%
IZOBRAZBA:				
nižja izobrazba	11,6%	14,2%	13,4%	60,8%
srednja izo.	32,3%	13,6%	16,1%	38,1%
visoka izo.	45,5%	15,3%	13,6%	25,6%
ZAPOSLOTEV :				
višji manager	84,6%	5,1%	5,1%	5,1%
samozaposlen	40,6%	5,9%	12,3%	41,2%
srednji manager	41,9%	15,1%	17,7%	25,3%
manualni delavec	29,6%	11,7%	15,6%	43,2%
gospodinja	7,8%	15,4%	9,3%	67,5%
nezaposlen	17,8%	20,2%	12,4%	49,6%
upokojenec	6,6%	21,1%	10,2%	62,0%
študent	30,1%	17,9%	25,9%	26,1%
STAROST:				
14-24 let	37,2%	14,3%	24,6%	23,8%
25-39 let	34,7%	13,3%	12,9%	39,1%
40-54 let	26,0%	13,8%	17,0%	43,1%
55+ let	11,5%	18,7%	11,4%	58,4%
DOHODEK:				
do 50.000 SIT	30,5%	21,2%	10,2%	38,1%
50.000-100.000 SIT	34,2%	20,9%	14,6%	30,3%
100.000- 150.000 SIT	41,0%	11,0%	20,2%	27,9%
150.000- 200.000 SIT	68,4%	10,9%	2,2%	18,4%
nad 200.000 SIT	69,0%	3,3%	17,9%	9,9%

Tabela 2: Demografska struktura ne/uporabnikov mobilne telefonije.

V gospodinjstvu mobilni telefon uporablja nekoliko večji delež moških kot žensk, enako pa moški bolj razmišljajo o nakupu mobilnega telefona kot ženske.

Mobilni telefon največ uporabljajo tisti z visoko izobrazbo, največje nakupne namere pa imajo tisti s srednjo izobrazbo.

Višji managerji večinoma že vsi uporabljajo mobilni telefon, največje nakupne namere pa imajo študentje. Skupini, ki mobilnega telefona nimata in ga ne nameravata kupiti pa sta gospodinje in upokojenci.

Glede na starost vidimo da mobilni telefon največ uporabljajo mladi (14-24 let), ista skupina pa ima tudi največje nakupne namere.

Mobilni telefon osebno uporabljajo največ tisti z visokimi dohodki, so pa nakupne namere največje v dohodkovni skupini 100.000-150.000 SIT mesečnega osebnega dohodka.

Priloga: tabele s frekvenca in odstotki

Ali v gospodinjstvu posedujete mobilni telefon?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	423	43.1	43.1	43.1
	2 ne	558	56.9	56.9	100.0
	Skupaj	982	100.0	100.0	

SEPTEMBERSKI PODATKI: Ali v gospodinjstvu posedujete mobilni telefon?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	557	44,9	45,0	45,0
	2 ne	681	55,0	55,0	100,0
	Skupaj	1238	99,9	100,0	
Manjkajočih	sistemskih	1	,1		
Skupaj		1239	100,0		

Pa ga vi osebno svojem prostem času uporabljate?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	280	28.5	66.2	66.2
	2 ne	143	14.6	33.8	100.0
	Skupaj	423	43.1	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	559	56.9		
Skupaj		982	100.0		

Pa ste vi tudi pretežni uporabnik oz. imate svoj lastni mobilni aparat?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	200	20.4	71.5	71.5
	2 ne	80	8.1	28.5	100.0
	Skupaj	280	28.5	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	702	71.5		
Skupaj		982	100.0		

Ali ste morda v gospodinjstvu že razmišljali o nakupu?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	157	16.0	28.1	28.1

	2 ne	402	40.9	71.9	100.0
	Skupaj	558	56.9	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	423	43.1		
Skupaj		982	100.0		

Sedaj pa me zanima ali ste v gospodinjstvu morda že razmišljali uporabi novega oz. dodatnega mobilnega telefona?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	69	7.0	16.5	16.5
	2 ne	348	35.4	83.5	100.0
	Skupaj	417	42.4	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	565	57.6		
Skupaj		982	100.0		

Pa morda že veste oz. načrtujete katerega operaterja boste izbrali najbolj verjetno?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 Mobitel - Mobi paket	14	1.5	33.8	33.8
	3 Mobitel - GSM	20	2.0	46.7	80.5
	4 Si.Mobil	6	.6	14.4	94.9
	5 Debitel	2	.2	5.1	100.0
	Skupaj	42	4.3	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	939	95.7		
Skupaj		982	100.0		

Pa morda nameravate kupiti mobilni telefon v naslednjih 6 mesecih?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	133	13.5	72.9	72.9
	2 ne	49	5.0	27.1	100.0
	Skupaj	182	18.5	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	800	81.5		
Skupaj		982	100.0		

Pa bo to aparat za vas osebno ali za kakega drugega družinskega člana?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 za njega osebno	127	12.9	58.0	58.0
	2 za druge	92	9.3	42.0	100.0
	Skupaj	218	22.2	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	764	77.8		
Skupaj		982	100.0		

uporaba v službi... mobilni telefon (Mobitel, Simobil, Debitel)

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež	Skupni delež
Veljavni odst.	1 da	125	12.7	34.4	34.4
	2 ne	237	24.2	65.6	100.0
	Skupaj	362	36.9	100.0	
Manjkajočih	sistemskih	620	63.1		
Skupaj		982	100.0		